

Brussel, 9 juni 2017
(OR. en)

9578/17

Interinstitutionele dossiers:

2016/0379 (COD)
2016/0380 (COD)
2016/0377 (COD)
2016/0378 (COD)
2016/0382 (COD)
2016/0375 (COD)

ENER 250
CLIMA 145
COMPET 439
CONSOM 230
FISC 113
TRANS 205
AGRI 283
IND 137
ENV 537
CODEC 902

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Nr. Comdoc.:	15135/16 ENER 418 ENV 758 CLIMA 169 COMPET 637 CONSOM 301 FISC 221 IA 131 CODEC 1809 + ADD 1 – 2 15150/16 ENER 420 ENV 760 CLIMA 171 COMPET 640 CONSOM 302 FISC 222 IA 133 CODEC 1816 + ADD 1 15151/16 ENER 421 IA 136 CODEC 1817 + ADD 1 15149/16 ENER 419 IA 134 CODEC 1815 + ADD 1 15120/16 ENER 417 CLIMA 168 CONSOM 298 TRANS 479 AGRI 650 IND 261 ENV 757 IA 130 CODEC 1802 +ADD 1 REV 1 15090/16 ENER 412 CLIMA 167 IA 123 CODEC 1788 +ADD 1
Betreft:	Pakket schone energie (eerste lezing) a) Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de interne markt voor elektriciteit (herschikking) b) Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit (herschikking) c) Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende risicoparaatheid in de elektriciteitssector d) Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van een Agentschap van de Europese Unie voor de samenwerking tussen energieregulators (herschikking)

- e) Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (herschikking)
- f) Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake de governance van de energie-unie, tot wijziging van Richtlijn 94/22/EG, Richtlijn 98/70/EG, Richtlijn 2009/31/EG, Verordening (EG) nr. 663/2009, Verordening (EG) nr. 715/2009, Richtlijn 2009/73/EG, Richtlijn 2009/119/EG van de Raad, Richtlijn 2010/31/EU, Richtlijn 2012/27/EU, Richtlijn 2013/30/EU en Richtlijn (EU) nr. 2015/652 van de Raad en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 525/2013
- Voortgangsverslag
-

I. Inleiding

De Commissie nam op 30 november 2016 het pakket "Schone energie voor alle Europeanen" aan, dat acht wetgevingsvoorstellen omvat. Het pakket werd in zijn geheel door de Commissie gepresenteerd in de zitting van de Raad TTE (Energie) van 5 december 2016, waar het gunstig werd onthaald door de ministers. De eerste gedachtewisseling werd gehouden in de zitting van de Raad TTE (Energie) van 27 februari 2017¹. Daarbij wezen de ministers erop dat dit pakket voorstellen, dat ongekend is in omvang, zorgvuldig en grondig zou moeten worden bestudeerd. De eerste gedetailleerde presentatie van alle acht voorstellen in de Groep energie werd begin februari 2017 afgerond, waarna de verplichte bespreking van de effectbeoordelingen van de Commissie van start ging.

Het Maltese voorzitterschap heeft, wat betreft de acht wetgevingsvoorstellen in het pakket schone energie en naast zijn andere prioriteiten inzake onder meer de dossiers energie-etikettering en veiligstelling van de gaslevering, de inspanningen van de Raad toegespitst op de twee wetgevingsvoorstellen inzake energie-efficiëntie en de energieprestaties van gebouwen, waarvoor hij een algemene oriëntatie beoogt in de zitting van de Raad TTE (Energie) op 26 juni. Derhalve is het passend dat in dit voortgangsverslag de werkzaamheden omtrent de andere zes voorstellen worden samengevat.

¹ Noot: op basis van doc. 5800/1/17 REV 1, dat een samenvatting van de voorstellen bevat.

Nadat de bespreking van de effectbeoordelingen was afgerond, bestond de bespreking van de zes voorstellen in hoofdzaak uit de eerste, voorlopige standpunten van de delegaties, en uit verduidelijkingen en toelichtingen door de Commissie op basis van duidelijke en gedetailleerde presentaties per onderwerp. Deze fase van verduidelijkingen en toelichtingen is nog bezig, en de meeste delegaties hebben nog studievoorbehouden bij (delen van) de voorstellen.

Wat betreft het voorstel inzake governance en het voorstel inzake hernieuwbare energie is de eerste besprekingsronde voor de artikelen min of meer voltooid (maar nog niet voor de bijlagen). Met betrekking tot governance nemen klimaatattachés actief deel aan de besprekingen, gelet op de belangrijke klimaatgerelateerde delen van het voorstel en met oog voor de algemene integratie van het klimaatbeleid en het energiebeleid. Voor de vier voorstellen die verband houden met de opzet van de elektriciteitsmarkt werd bij de besprekingen tot dusver een bredere, thematische aanpak gehanteerd.

Dit voortgangsverslag omvat een samenvatting van: a) de belangrijkste elementen van de afgeronde besprekingen van de effectbeoordelingen van de Commissie, en b) de belangrijkste onderwerpen die aan bod kwamen in de besprekingen van de voorstellen.

II. Opzet van de elektriciteitsmarkt

a) Bespreking van de effectbeoordelingen

De bespreking van de gecombineerde effectbeoordeling van de vier voorstellen inzake de opzet van de elektriciteitsmarkt vond plaats op 30 januari 2017. De lidstaten namen nota van de analyse van verschillende beleidsopties voor een herziening van het voornaamste kader dat de elektriciteitsmarkten en de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening regelt. Ook benadrukten de lidstaten dat een efficiënte en kosteneffectieve marktopzet nodig is, met een grotere veerkracht en meer investeringen in opwekkingscapaciteit, en met minder kosten voor en betere bescherming van de consument. De grootste punten van zorg waren onder meer de oprichting van regionale operationele centra enerzijds en de rol van transmissiesysteembeheerders anderzijds, alsmede de toename van administratieve lasten; de regels inzake capaciteitsmechanismen; een gelijk speelveld voor alle technologieën, de definitie van biedzones en marktgebaseerde leveringsprijzen (uitfasering van gereguleerde tarieven), specificaties inzake interconnecties, en de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening. In verband met de inhoud van de effectbeoordeling werden weinig specifieke problemen aan de orde gesteld. De lidstaten gaven er de voorkeur aan de aandacht op elementen in de wetgevingsvoorstellen te richten.

b) Belangrijkste besproken onderwerpen

De opzet van de elektriciteitsmarkt werd op 21 maart 2017 voor het eerst uitvoerig voorgesteld in de Groep energie. Tot dusver zijn de verschillende voorstellen vier keer besproken.

De werkzaamheden in verband met de opzet van de elektriciteitsmarkt bevinden zich nog in de beginfase en veel lidstaten maken een studievoorbehoud en vroegen de Commissie om verduidelijking. De artikelen zijn nog niet grondig bestudeerd en de teksten zijn nog niet gereviseerd.

De Europese Raad en het Europees Parlement hebben er herhaaldelijk op gewezen dat een goed functionerende geïntegreerde elektriciteitsmarkt het beste instrument is om betaalbare energie te garanderen, de energievoorziening te waarborgen en de integratie van grotere volumes uit hernieuwbare energiebronnen opgewekte elektriciteit op kostenefficiënte wijze mogelijk te maken. Concurrerende prijzen zijn essentieel voor de groei en het consumentenwelzijn in de Europese Unie en staan daarom centraal in het energiebeleid van de EU.

Het integrale pakket inzake de opzet van de elektriciteitsmarkt werd door de lidstaten zeer positief ontvangen. De nieuwe wetgeving zal grensoverschrijdende integratie mogelijk maken, consumenten meer zeggenschap geven en stimulansen bieden voor de investeringen die nodig zijn om de verplichtingen van de Unie in het kader van de Klimaatovereenkomst van Parijs na te komen. Bovendien zal daarbij prioriteit worden gegeven aan energie-efficiëntie en worden bijgedragen aan de doelstelling van de Unie om banen en groei te creëren en investeringen aan te trekken.

Tijdens de bespreking van de verordening betreffende de interne markt voor elektriciteit deelden de lidstaten hun standpunten mede over de organisatie van de capaciteitsmechanismen en over de vraag of deze over een achtervangfunctie moeten beschikken en of de nationale toereikendheidsmechanismen moeten worden behouden. Zij wisselden ook van gedachten over de behoefte aan een Europese beoordeling van de toereikendheid, prijsbepaling op basis van schaarste, de definitie en besluitvorming in verband met biedzones, het bepalen van de taken en plichten van het ENTSB-E, de definitie en missie van de regionale operationele centra en de mogelijke verhoging van de administratieve lasten.

Wat de ontwerprichtlijn inzake gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit betreft, bespraken de lidstaten de betrokkenheid van de consument, de rollen van lokale energiegemeenschappen, prijsregulering en de behoefte aan bescherming van kwetsbare consumenten, het gebruik van opzegvergoedingen, dynamische-prijscontracten, de verplichting voor de lidstaten om kaders vast te stellen voor onafhankelijke aankoopgroeperingen en voor vraagrespons volgens beginselen die hen in staat stellen volledig aan de markt deel te nemen, regels voor de uitrol van slimme meters en de geleidelijke afschaffing van allesomvattende prijsregulering. In verband met het voorstel voor een verordening tot oprichting van een Agentschap van de Europese Unie voor de samenwerking tussen energieregulators (ACER) wisselden de lidstaten van gedachten over de uitbreiding van de bevoegdheden van het agentschap met de coördinatie van bepaalde functies in verband met regionale operationele centra, het toezicht op de benoemde elektriciteitsmarktbeheerders, de taken op het gebied van het toezicht op de groothandelsmarkt en de grensoverschrijdende infrastructuur, en meer verantwoordelijkheden bij het opstellen en indienen van definitieve voorstellen voor netcodes aan de Commissie, onder handhaving van de rol van het ENTSB-E als technisch deskundige. De lidstaten vroegen voorts of het agentschap over toereikende financiering zal beschikken voor zijn nieuw en uitgebreid takenpakket.

De lidstaten beschouwden de verordening betreffende risicoparaatheid in de elektriciteitssector als een zeer tijdige en nuttige aanvulling op het elektriciteitspakket die zal bijdragen aan de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening in de EU. De lidstaten hadden evenwel vragen bij de modaliteiten en het beheer van de regionale samenwerking en bij de toekomstige relatie met de regionale operationele centra. Daarnaast werden vraagtekens geplaatst bij de niet-marktgebaseerde maatregelen, de solidariteitsmaatregelen en de methodologie van de gemeenschappelijke risico-paraatheidsplannen.

III. Hernieuwbare energie

a) Bespreking van de effectbeoordeling

De Commissie presenteerde de effectbeoordeling met een gedetailleerde uiteenzetting over de vijf belangrijkste thema's uit het voorstel; bio-energie/duurzaamheid, vervoer, elektriciteit, consumenten en verwarming en koeling. De delegaties wilden weten hoe de Commissie tot sommige voorgestelde bepalingen was gekomen, veelal vanwege ernstige bedenkingen bij de evenredigheid van deze bepalingen en bij de economische, sociale en ecologische gevolgen ervan op nationaal, regionaal of lokaal niveau, onder meer voor (zeer) kleine actoren zoals brandstofleveranciers en kleine boseigenaren. Zo werden vragen gesteld over de effecten van: de voorgestelde jaarlijkse stijging met 1% van het aandeel hernieuwbare energie in de verwarmings- en koelingsvoorziening; de voorgestelde geleidelijke stopzetting van biobrandstoffen van de eerste generatie²; de voorgestelde geleidelijke toename van geavanceerde biobrandstoffen; en de administratieve lasten voor alle actoren. De delegaties onderstreepten dat zij tijd nodig hadden om de gevolgen (economisch/financieel/banen/enz.) van de op nationaal niveau voorgestelde beleidskeuzes te kunnen inschatten.

b) Belangrijkste discussiepunten

De voorgestelde gedeeltelijke openstelling van steunregelingen (10-15%) voor producenten van hernieuwbare energie in andere lidstaten gaf aanleiding tot bezorgdheid. Er waren veel vragen over de voorgestelde "one-stop-shop", die de volledige vergunningsprocedure zou coördineren en faciliteren voor aanvragers van een vergunning voor de bouw/exploitatie van installaties voor hernieuwbare energie en bijbehorende transmissie- en distributie-infrastructuur. Gelet op het bindende algemene EU-streefcijfer van 27% hernieuwbare energie, en op het recht van de lidstaten om hun energiemix te bepalen, overeenkomstig het Verdrag, werd de behoefte aan extra (indicatieve) nationale (sub)doelen (vervoer, verwarming en koeling) in twijfel getrokken. Tevens werd gesproken over het systeem van garanties van oorsprong, en over adequate infrastructuurkoppelingen (in verband met de nationale streefcijfers voor hernieuwbare energie). Daarnaast hadden sommigen bedenkingen bij het grote aantal gedelegeerde handelingen dat wordt voorgesteld.

² Noot: deze voorgestelde uitfasering heeft alleen betrekking op de mogelijkheid van de lidstaten om biobrandstoffen van de eerste generatie als hernieuwbare energie *mee te rekenen*.

Wat verwarming en koeling betreft, ging het debat vooral over de voorgestelde jaarlijkse stijging met 1% van het aandeel hernieuwbare energie in de verwarmings- en koelingsvoorziening, en over de openstelling van verwarmings- en koelingssystemen voor concurrentie. Inzake vervoer kwam de bepaling aan bod die Europese brandstofleveranciers ertoe verplicht de markt te voorzien van een toenemend aandeel geavanceerde hernieuwbare brandstoffen, en er werden vragen gesteld over het nagenoeg volledige ontbreken van bepalingen die elektromobiliteit mogelijk zouden maken of stimuleren. Wat de rechten van consumenten betreft, werd ingegaan op de rechten van (kleinschalige) zelfproducenten, zelfverbruikers en hernieuwbare-energiegemeenschappen, met aandacht voor de voorgestelde eenvoudige kennisgeving voor kleinschalige installaties voor hernieuwbare energie.

Aangaande biobrandstoffen, vloeibare biomassa en biomassa-brandstoffen draaiden de besprekingen vooral rond de nieuwe duurzaamheidscriteria voor bosbiomassa; investeringszekerheid in het kader van de voorgestelde geleidelijke stopzetting van biobrandstoffen van de eerste generatie; de globale administratieve lasten voor overheden, bedrijven en vooral kleinere actoren zoals boseigenaren en brandstofleveranciers; en de voorgestelde toename van de eisen inzake broeikasgasemissiereducties voor deze brandstoffen, alsmede de verwachte beschikbaarheid ervan op de nationale markten en de invoermarkten.

IV. Governance

a) Bespreking van de effectbeoordeling

Tijdens de vergadering over de bespreking van de effectbeoordeling stelden de delegaties vragen over een aantal keuzes in het Commissievoorstel. Het betrof met name de geschiktheid van de voorgestelde lineaire trajecten voor de nationale aandelen hernieuwbare energie en energie-efficiëntie van 2021 tot en met 2030 en eventuele alternatieven, alsmede de evenredigheid van de administratieve lasten. Tijdens de vergadering stelden de delegaties vragen en gaven ze hun voorlopige standpunten over het voorstel zelf.

b) Belangrijkste discussiepunten

Een belangrijk onderwerp waren de termijnen voor het indienen van de ontwerpen en definitieve versies van de geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen. Met name werd aangestipt dat de lidstaten het moeilijk zullen hebben om de *eerste* plannen vóór de voorgestelde termijnen op te stellen, gezien de omvang van deze nieuwe exercitie, de noodzaak om het publiek te raadplegen en overheidssteun te bekomen, en het probleem dat het eerste ontwerpplan volgens het Commissie-voorstel uiterlijk op 1 januari 2018 moet zijn opgesteld, terwijl de governanceverordening dan nog niet van kracht zal zijn. De delegaties toonden zich bezorgd over de administratieve lasten, gezien de hoeveelheid gedetailleerde informatie die de lidstaten zouden moeten verstrekken voor de ontwerpplannen en de definitieve plannen, de actualisering daarvan en de tweejaarlijkse voortgangsverslagen, en gezien het aantal doelstellingen, doelen en subdoelen, met name die welke geen verband houden met de in oktober 2014 door de Europese Raad bekrachtigde streefcijfers (onder meer voor de dimensies "energiezekerheid" en "onderzoek, innovatie en concurrentievermogen"). Voorts werd erop gewezen dat voldoende flexibiliteit moet worden ingebouwd om rekening te houden met specifieke nationale kenmerken.

Ook werd gedebatteerd over de bepalingen inzake het dichten van een "kloof" tussen enerzijds de gecombineerde nationale bijdragen voor hernieuwbare energie en anderzijds het lineaire traject naar het algemeen bindende EU-streefcijfer voor 2030, waarbij werd gepleit voor meer duidelijkheid en meer specifieke bepalingen over dit "wat als"-vraagstuk, en over de bepalingen inzake de verplichtingen uit hoofde van de Overeenkomst van Parijs. Daarnaast hadden de delegaties bedenkingen bij de voorgestelde bepaling dat de lidstaten hun geplande streefcijfers, doelstellingen en bijdragen alleen naar boven kunnen bijstellen. De Commissie stelt voor dat zij in 2023 beoordeelt of de inspanningen op het gebied van hernieuwbare energie en energie-efficiëntie toereikend zijn. De delegaties bespraken of het wenselijk is dat in 2023 dan wel later te doen. Ook werd gesproken over hoe "vroege inspanningen" in aanmerking zouden kunnen worden genomen, en hoe het interconnectiestreefcijfer voor elektriciteit zou worden gemeten.

Voorts werd een discussie gevoerd over het financieringsplatform dat de Commissie zou opzetten (door middel van een gedelegeerde handeling) voor de financiering van hernieuwbare-energie-projecten. De aandacht ging met name uit naar het functioneren van het platform, en naar de bepaling dat de lidstaten die het niveau van hun huidige bindende streefcijfer inzake hernieuwbare energie voor 2020 niet halen, financieel aan het platform zouden bijdragen. De delegaties bogen zich ook over de beoogde strekking en gevolgen van de door de Commissie voorgestelde aanbevelingen, waarmee de lidstaten zoveel mogelijk rekening dienen te houden. In het algemeen waren er bedenkingen bij het grote aantal gedelegeerde handelingen dat wordt voorgesteld. Daarnaast gaf de voorgestelde vervanging van het huidige Comité klimaatverandering door een nieuw Comité energie-unie aanleiding tot bezorgdheid.